

Handläggare:
Susanna Höglund, 08-508 29 758

Till
Finansroteln

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Svar på remiss från Finansroteln (Dnr 319-754-2013).

Sammanfattning

Koncernledningen anser att stadsledningskontorets förslag till riktlinjer för idéburen stadsförbättring är en bra utgångspunkt för bolagens arbete med boende- och kunddialoger. Koncernledningen delar bolagens uppfattning om att prioriteringen av vilka projekt som ska genomföras även måste göras utifrån bolagets ansvarsområde och långsiktiga uppdrag. Prioritering av projekt måste också utgå ifrån en affärsmässig bedömning.

Koncernledningen ställer sig positiv till förslagets uppmuntran till öppenhet och dialog gentemot bolagens kunder och stockholmarna, vilket flera av bolagen redan idag har som en naturlig del av sitt utvecklingsarbete. Det är mycket positivt med gemensamma principer, i förhållande till stadens övriga aktörer, vilka flertalet av stadens bolag samverkar med i både detta och i andra sammanhang.

Förslaget anger också att dessa projekt ska dokumenteras och följas upp i samband med verksamhetsberättelsen, vilket koncernen avser göra i den sedvanliga ekonomiska rapporteringen i samband med årsbokslutet.

Ärendet

Finansroteln har remitterat "*Riktlinjer för idéburen stadsförbättring*" till bland annat Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Svenska Bostäder, Familjebostäder, Micasa, Stockholmshem, Bostadsförmedlingen, SISAB, Stockholm Vatten, Stockholms Hamn, Stokab, Stockholm Parkering, Stadsteatern, SGA Fastigheter, S:t Erik Markutveckling och Stockholm Business Region. SISAB och Stokab har inga synpunkter på remissen. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Stadens riktlinjer för idéburen stadsförbättring är framtagna på uppdrag av kommunfullmäktige och ska gälla alla stadens nämnder och bolag. Riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer kan resultera i konkreta förbättringar av stadsmiljön.

Riktlinjerna anger att befintliga och nya kommunikationskanaler ska användas för att uppmuntra stockholmarna att komma med idéer. Riktlinjerna innehåller även vägledande principer för prioritering av idéer, finansiering och uppföljning.

Underremiss

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget har en historik av omfattande stadsdelsvisa dialoger i Järvaområdet. Synpunkter och förbättringsförslag från boende och verksamma i stadsdelarna har varit värdefulla i utvecklingen av centrum och boendemiljöer. De mer strategiska och långsiktiga stadsdelsprogrammen i Järvaområdet har också sin utgångspunkt i dialogerna. Metoden med breda dialogsatsningar har även använts i Söderortsvisionen och under 2013 i Hässelby-Vällingbyvisionen. Återkoppling av synpunkter är en obligatorisk del av dialogsatsningarna.

Svenska Bostäder har sedan tidigare avtal med Hyresgästföreningen, som ger utökade möjligheter att bedriva boinflytandeprojekt i enkla ideella föreningar. Projekten är oftast av mindre karaktär och berör den absoluta närmiljön, men kan sammantaget utgöra del i idéburen stadsförbättring.

Svenska Bostäder anser att de riktlinjer som Stadsledningskontoret har tagit fram innebär en bra grund för den fortsatta utvecklingen av staden. Konkret för bostadsbolagen utgör strategin med boendedialoger ett av flera bra sätt att bidra till målet om idéburen stadsutveckling (*bilaga 1*).

Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Familjebostäder arbetar aktivt för att bolagets hyresgäster, samt verksamma i närområdet, ska erbjudas möjligheten att förverkliga sina idéer. Genom kontakter med bolagets hyresgäster, lokala hyresgästföreningar, samarbete med andra fastighetsägare och stadens förvaltningar och bolag, trygghets- och trafikgrupper samt inte minst genom boendedialogerna bidrar Familjebostäder till små som stora förbättringsprojekt.

Familjebostäder anser att det är viktigt att ha en organisation som är lyhörd och bolaget arbetar aktivt för att kunna erbjuda stockholmarna lösningar på uppkomna problem eller förbättringsförslag. I stort ser därför Familjebostäder positivt på de föreslagna riktlinjerna för idéburen stadsförbättring.

Om bolaget anser att ett förslag på idéburen stadsförbättring inte överensstämmer med Familjebostäders huvudsakliga inriktning eller hyresgästernas gemensamma vilja, förbehåller sig bolaget rätten att fatta ett avvisande beslut, även om föreslagna principer uppfylls. Ska Familjebostäder kunna leva upp till stadens ambitioner om fler bostäder i

den allt mer täta staden, är det viktigt att bolaget skapar förutsättningar för en hållbar boendemiljö för hyresgästerna.

Familjebostäder anser att det är viktigt att staden agerar enhetligt, med en problemlösande attityd och positiv inställning. Stadens förvaltningar bör agera på ett vägledande sätt och lotsa stockholmarna i stadens interna processer. Det är bra att staden tydliggör för medborgarna att bolaget arbetar med ständiga stadsförbättringar och gärna via medborgarförslag.

Närmiljön och stadsmiljön är viktig för Familjebostäders hyresgäster och bolaget ser det som en naturlig del i det kontinuerliga förbättringsarbetet att utveckla de idéer som kommer in. Med ovanstående synpunkter som grund ser Familjebostäder sammanfattningsvis positivt på de vägledande principerna för prioritering av idéer (*bilaga 2*).

Micasas remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa ansluter sig till förslaget om riktlinjer för idéburen stadsutveckling. Bolaget vill särskilt lyfta att det är viktigt att en återkoppling sker till de stockholmarna som engagerar sig i processen att förbättra staden. Genomförda medborgarförslag bör också uppmärksammas för att stimulera till ett ökat engagemang och en känsla av delaktighet hos stockholmarna.

Micasa har redan idag många kanaler där kunder, hyresgäster och intresserade stockholmarna kan delge bolaget sina idéer. Det är i dialogen med bolagets intressenter, som mycket av det arbete som gjorts och kommer att göras framöver tar sin utgångspunkt. För Micasa del är ökad trygghet och försköning av närmiljön honnörsfrågor som bolaget ständigt har på agendan (*bilaga 3*).

Stockholmsshems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Att ta tillvara stockholmarnas idéer ser Stockholmshem som oerhört viktigt för att få nöjda hyresgäster. I den nya lagen för allmännyttan betonas också vikten av hyresgästernas boendeinflytande, vilket gör boendedialoger till en naturlig del av bolagets verksamhet.

Stockholmshem bedriver en rad projekt med detta syfte. Dels arrangerar Stockholmshem tillsammans med andra kommunala förvaltningar och bolag boendedialoger, dels driver Stockholmshem egna projekt som har som utgångspunkt att förverkliga boendes idéer.

Det mest omfattande idéburna stadsförbättringsprojektet som Stockholmshem bedriver just nu är Hållbara Hökarängen. Projektet bygger på synpunkter och initiativ från de boende och verksamma i området.

Stockholmsshems erfarenhet är att ett framgångsrikt arbete förutsätter en välfungerande kommunikation och att det ofta krävs nya kanaler för att nå fram. Därför uppskattar bolaget att kommunikation ägnas särskild uppmärksamhet i riktlinjerna.

Med utgångspunkt från erfarenheterna från de genomförda boendedialogerna kommer Stockholms hem under 2014 att utveckla en strategi för hyresgästinflytande och vidareutveckling av dialogmetoder, där de traditionella möten med lokala hyresgästföreningarna utgör en av flera metoder och ser fram emot att ha riktlinjerna för idéburen stadsutveckling som grund för detta arbete.

Stockholms hem kan sammanfattningsvis konstatera att riktlinjerna för idéburen stadsutveckling ligger i linje med bolagets arbete (*bilaga 4*).

Bostadsförmedlingens remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bostadsförmedlingen ser, inom ramarna för sin verksamhet, sig inte direkt berörd av förslaget, men är positiv till att dialogen om stadens stadsmässiga utveckling ges tydliga former för denna typ av mindre projekt. Bolaget har inget att erinra mot de riktlinjer som föreslås (*bilaga 5*).

Stockholm Vattens remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Vattens verksamhet är i stort sett helt styrd utifrån lagstiftning, föreskrifter, vattendomar och avtal. De lagar som styr verksamheten, är bland annat lagen om allmänna vattentjänster (VA-lagen), drickvattenkungörelsen (livsmedelslagen), Miljöbalken och vattendirektivet samt Plan- och bygglagen vid exploateringar.

Stockholm Vatten har i princip inget att erinra mot Stadsledningskontorets förslag till beslut om ”Riktlinjer för idéburen stadsförbättring”, men de idéer, förslag, som tas emot måste uppfylla gällande lagstiftning, föreskrifter, vattendomar och avtal.

Vid idéer, förslag, som berör allmänna ytor, områden, måste alltid Stockholm Vatten kontaktas. Stockholm Vatten har ett stort antal markförlagda VA-system, som ej är synliga eller finns markerade på kartor över områden. Det kan vara sekretessbelagda (hemliga) större tunnelsystem, avloppskulvertar och huvudvattensystem eller mindre markförlagda VA-system, som mer direkt distribuerar dricksvatten till respektive avleder avlopp (spillvatten och dagvatten) från anslutna kunder (abonnenter) (*bilaga 6*).

Stockholms Hamns remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms Hamnar ser positivt på att, i ökad omfattning, ta tillvara idéer och förslag från stockholmarna för att åstadkomma en bättre stadsmiljö. Det är som stadsledningskontoret väl beskriver viktigt att rutiner och processer finns i förvaltningar och bolag, som är ett stöd för en utveckling av ”idéburen stadsförbättring”. De riktlinjer som föreslås kan väl fungera som vägledning för förvaltningar och bolag.

Stockholms Hamnar har en tradition av omfattande kommunikation med stockholmarna, där ambitionen också funnits att ta tillvara goda förslag från medborgarna. Stockholms Hamnar har även fått internationella pris för detta, ett 1:a pris år 2011, med ESPO Award (European Sea Ports Organisation) och ett 2:a pris år 2013, från organisationen IAPH (International Association for Ports and Harbors). Prisen var för Stockholms Hamnars

kommunikation och dialog kring hamnens roll och funktion i staden. Särskilt lyftes fram Stockholms Hamnars öppenhet och tillgänglighet i dialogen med medborgarna.

Stockholms Hamnar har även utvecklat arbetet med medborgardialog via webbplatsen, Facebook, kryssningsapp, Twitter och nyligen även via Instagram. Även ”öppet hus” sker med jämna mellanrum, för presentation och dialog kring de stora utvecklingsprojekt som sker i hamnarna. Regelbundet genomförs också ett stort utåtriktat arrangemang, Hamnens Dag, med tiotusentals besökare, där olika verksamheter kopplat till sjöfarten i Stockholm visas upp, men där också en omfattande dialog med stockholmarna sker kring hamnens framtida roll i staden och i stadsmiljön (*bilaga 7*).

Stockholm Parkerings remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Parkering ser positivt på idéburen stadsförbättring, där stockholmarna ges möjlighet att påverka sin närmiljö.

Av de närmare 240 anläggningar och 1 200 ytor, som bolaget sköter, är det endast 29 som bolaget äger själva. I alla övriga fall är bolaget beroende av fastighetsägaren/uppdragsgivaren, om annan verksamhet ska bedrivas än parkering. I många fall är även parkeringsplatserna uthyrda. Det finns även restriktioner för hur många personer som får befinna sig i garagen och vad som får förvaras där ur bl a brandsäkerhetssynpunkt.

Det är därför naturligt att fastighetsägaren tar ansvaret och beslutet om de parkeringar de äger ska ingå i ”idéburen stadsförbättring”. Om fastighetsägaren så beslutar kommer bolaget givetvis underlätta dess genomförande (*bilaga 8*).

Stadsteaterns remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stadsteatern bedriver, i Kulturhuset Stadsteatern, en publikintensiv verksamhet. Samtliga konstnärliga uttryck som finns i huset är relevanta och intressanta i de sammanhang som diskuteras i förslaget. Att, i dialog med publiken, tillskapa projekt begränsade i tid och rum är en utmanande och spännande tanke som öppnar nya möjligheter inte minst till konstnärlig utveckling. Stadsteatern ställer sig därför positiva till grundtanken med idéburen stadsförbättring och även till de riktlinjer som formuleras (*bilaga 9*).

SGA Fastigheters remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SGA Fastigheter anser att idéburen stadsförbättring är bra och kan berika staden på flera sätt. SGA Fastigheter anser även att det är bra att stadsledningskontoret har tagit fram riktlinjer och rutiner för hur idéerna tas emot, bedöms, utförs och följs upp.

Det är viktigt att denna möjlighet kommuniceras till medborgarna så att fler kan välja att lämna idéer om hur de vill att deras närmiljö ska utformas (*bilaga 10*).

S:t Markutvecklings remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Genom ”Riktlinjer för idéburen stadsförbättring” ges ett tydligt budskap till förvaltningar och bolag att i positiv anda pröva initiativ från stockholmarna. De ”Vägledande principerna för prioritering av idéer” är användbara och ett bra stöd i den löpande verksamheten.

Stadsledningskontoret framför att staden, så långt det är möjligt, ska sträva efter gemensamma rutiner för hur idéer tas emot, bedöms, utförs och följs upp. Mot bakgrund av bredden i stadens verksamheter, a

nses S:t Erik Markutveckling att det många gånger är svårt att hantera stockholmarnas idéer efter gemensamma rutiner. Det förefaller mest sannolikt att ett mer situationsbaserat arbetssätt kan och bör tillämpas. Däremot är själva budskapet att, i positiv anda, pröva initiativ från stockholmarna viktigt. Naturligtvis kan en uppföljning ske på ett gemensamt sätt.

I S:t Erik Markutvecklings arbete med att utveckla sina fastigheter, ingår dialog med hyresgäster och deras kunder som ett naturligt inslag i vardagens arbete. Bolaget har vidare en kontinuerlig dialog med bl.a. idrottsförvaltningen, exploateringskontoret och stadsdelsförvaltning, i syfte att fånga upp medborgarnas idéer och behov.

För att fånga upp och lotsa stockholmarnas goda idéer krävs en god kunskap om stadens förvaltningars och bolags olika verksamheter. Inom bolaget arbetar man för att ha väl upparbetade nätverk inom i staden samt en god förståelse för alla stadens verksamheter (*bilaga 11*).

Stockholm Business Regions remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SBR anser att idéburen stadsutveckling är en modern och positiv företeelse, som bidrar till en flexibel och organisk stad. Dock vore det lämpligt att staden även hade riktlinjer för hur företagares goda idéer och förslag ska tas tillvara och bidra till en idéburen stadsförbättring (*bilaga 12*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att stadsledningskontorets förslag till riktlinjer för idéburen stadsförbättring är en bra utgångspunkt för bolagens arbete med boende- och kunddialoger.

Koncernledningen delar bolagens uppfattning om att prioriteringen av vilka projekt som ska genomföras, även måste göras utifrån bolagets ansvarsområde och långsiktiga uppdrag. Prioritering och genomförandet av projekten måste också utgå ifrån en affärsmässig bedömning, det vill säga att projektet medför positiva effekter, som motsvarar kostnaderna i samma utsträckning som bolagens övriga projekt.

Koncernledningen ställer sig positiv till förslaget uppmuntran till öppenhet och dialog gentemot bolagens kunder och stockholmarna. Redan idag arbetar flera av bolagen med olika former av samverkan och dialoger, som en naturlig del av sitt utvecklingsarbete. Det är dock mycket positivt att det uppmärksammas och samordnas med gemensamma

principer i förhållande till stadens övriga aktörer, vilka flertalet av stadens bolag samverkar med i både detta och i andra sammanhang.

Förslaget anger också att dessa projekt ska dokumenteras och följas upp i samband med verksamhetsberättelsen, vilket koncernen avser göra i den sedvanliga ekonomiska rapporteringen i samband med årsbokslutet.

Irene Svenonius

VD Stockholms Stadshus AB

Bilagor

1. Remissvar Svenska Bostäder
2. Remissvar Familjebostäder
3. Remissvar Micasa
4. Remissvar Stockholmshem
5. Remissvar Bostadsförmedlingen
6. Remissvar Stockholm Vatten
7. Remissvar Stockholms Hamn
8. Remissvar Stockholm Parkering
9. Remissvar Stadsteatern
10. Remissvar SGA Fastigheter
11. Remissvar S:t Erik Markutveckling
12. Remissvar Stockholm Business Region

REMISSEN ANGÅENDE RIKTLINJER FÖR IDÉBUREN STADSFÖRBÄTTRING DNR 319-754/2013.

Som svar på rubricerad remiss får Svenska Bostäder lämna följande svar.

Bakgrund

I Kommunfullmäktiges budget 2013 för Stockholms stad ges kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur idéburen stadsförbättring ska kunna implementeras i stadens nämnder och styrelser.

Ärendet

Av Kommunfullmäktiges budget 2013 framgår att idéburen stadsförbättring kan innebära att förslag kommer från nämnder och styrelser i dialog med stockholmarna. Det betyder att stockholmarna ges en ökad möjlighet att påverka sin närmiljö. Det kan handla om att ta en oanvänd gräsyta mellan fastigheter för stadsodling, att temporärt tomma lokaler används som gallerier eller scener eller att ogästvänliga betong- och asfaltytor rustas för att kännas välkomnande och kunna utnyttjas som offentliga platser.

Svenska Bostäders synpunkter

Bolaget har en historik av omfattande stadsdelsvisa dialoger i Järvaområdet. Synpunkter och förbättringsförslag från boende och verksamma i stadsdelarna har varit värdefulla i utvecklingen av centrum och boendemiljöer. De mer strategiska och långsiktiga stadsdelsprogrammen i Järvaområdet har också sin utgångspunkt i dialogerna.

Metoden med breda dialogsatsningar har även använts i Söderortsvisionen och under 2013 i Hässelby-Vällingbyvisionen. Återkoppling av synpunkter är en obligatorisk del av dialogsatsningarna. Dialogarbetet har inneburit en ökad kundnöjdhet, delaktighet och ansvarstagande, samtidigt som resultaten av åtgärderna skapar fysiska mervärden. Trygghetssatsningarna är ett konkret exempel. I kombination med de omfattande årliga hyresgästenkäterna som bolaget tillställer sina hyresgäster finns mycket bra underlag att utgå ifrån i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Svenska Bostäder har sedan tidigare avtal med Hyresgästföreningen som ger utökade möjligheter att bedriva boinflytandeprojekt i enkla ideella föreningar. Projekten är oftast av mindre karaktär och berör den absoluta närmiljön, men kan sammantaget utgöra del i idéburen stadsförbättring.

Svenska Bostäder anser att de riktlinjer som Stadsledningskontoret har tagit fram innebär en bra grund för den fortsatta utvecklingen av staden. Konkret för bostadsbolagen utgör strategin med boendedialoger ett av flera bra sätt att bidra till målet om idéburen stadsutveckling.

AB Svenska Bostäder

Pelle Björklund

Underremiss om riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Sammanfattning

Familjebostäder arbetar aktivt för att bolagets hyresgäster samt verksamma i närområdet ska erbjudas möjligheten att förverkliga sina idéer och kunna lämna förbättringsförslag och synpunkter på bolagets närmiljö. I bolagets löpande verksamhet, genom kontakter med våra hyresgäster, lokala hyresgästföreningar, samarbete med andra fastighetsägare och stadens förvaltningar och bolag, trygghets- och trafikgrupper samt inte minst genom boendedialogerna bidrar Familjebostäder till små som stora förbättringsprojekt.

Bakgrund

Familjebostäder har fått möjlighet att lämna synpunkter på stadens riktlinjer för idéburen stadsförbättring.

Staden bedriver genom sina nämnder och bolag många olika verksamheter. Dessa verksamheter tar emot idéer och förslag från stockholmarna om hur man kan förbättra sin närmiljö. Målet med idéburen stadsförbättring är att använda stadsrummet mer, genom att staden öppnar upp förbisedda delar av vår gemensamma stadsmiljö och fastigheter för utvecklingsprojekt i begränsad skala. Riktlinjerna har utformats utifrån detta förhållningssätt.

Riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer i dialog med berörda nämnder och bolag tas tillvara.

Familjebostäders synpunkter

Familjebostäder arbetar aktivt för att bolagets hyresgäster samt verksamma i närområdet ska erbjudas möjligheten att förverkliga sina idéer och kunna inkomma med förbättringsförslag och synpunkter på bolagets närmiljö. I bolagets löpande verksamhet, genom kontakter med våra hyresgäster, lokala hyresgästföreningar, samarbete med andra fastighetsägare och stadens förvaltningar och bolag, trygghets- och trafikgrupper samt inte minst genom boendedialogerna bidrar Familjebostäder till små som stora förbättringsprojekt.

Familjebostäder anser att det är viktigt att ha en organisation som är lyhörd och bolaget arbetar aktivt för att kunna erbjuda stockholmarna lösningar på uppkomna problem eller förbättringsförslag. Det är ett viktigt instrument för att kunna uppnå de mål som kommunfullmäktige satt upp. I stort ser därför Familjebostäder positivt på de föreslagna riktlinjerna för idéburen stadsförbättring.

Bolaget anser att det är viktigt att föreningar och kulturverksamheter ska ha möjlighet att hyra föreningslokaler i bolagets bestånd. Dessa lokaler samt övriga lokaler som är ämnade för näringsverksamhet, handel och lager hyrs ut på marknadsmässiga grunder. Familjebostäder är redan idag lyhört för olika typer av events etc för att tillfälligt kunna använda vakanta lokaler i bolagets bestånd. Bolaget subventionerar dock inte lokaler till allmänheten då det inte är affärsmässigt samt då det i grunden handlar om en fråga för skattekollektivet och inte en kostnad som bara ska belasta hyresgästerna hos Familjebostäder. Handlar det om sociala projekt och åtgärder i bolagets utsedda tyngdpunkter och projekt värderar bolaget dessa förslag på ett helt annat sätt, än om det skulle handla om aktiviteter i lokaler i våra innerstadsbestånd. Främst på grund av att vakansgraden skiljer sig åt men även då det är viktigt att upprätthålla en affärsmässighet.

Om bolaget anser att ett förslag på idéburen stadsförbättring inte överensstämmer med Familjebostäders huvudsakliga inriktning eller hyresgästernas gemensamma vilja förbehåller sig bolaget rätten att fatta ett avvisande beslut, även om föreslagna principer uppfylles. Kvarteret Lammet är ett sådant exempel på idéburen stadsförbättring som gick på tvärs mot bolaget och hyresgästernas viljeriktning. Här inkom förslag om att staden skulle utse området mellan Gamla Brogatan, Krogmakargränd och Bryggargatan till utvecklingsområde i syfte att skapa ett öppet upplevelseområde med restauranger, intressanta besöksplatser, caféer och udda butiker. Familjebostäder som äger och förvaltar kvarteret Lammet ansåg detta förslag som ytterst olämpligt då boende och verksamma skulle få en kraftigt försämrad miljö då innergården är trång och fylld av smala gångar och prång. Ska Familjebostäder kunna leva upp till stadens ambitioner om fler bostäder i den allt mer täta staden är det viktigt att bolaget skapar förutsättningar för en hållbar boendemiljö för hyresgästerna. Detta går ofta att samordna med de förslag på idéburen stadsutveckling som inkommer till bolaget men det är ändå viktigt att ta denna problematik i beaktan.

Familjebostäder anser att det är viktigt att staden agerar enhetligt, med en problemlösande attityd och positiv inställning. Stadens förvaltningar bör agera på ett vägledande sätt och lotsa stockholmarna i stadens interna processer. Det ska vara lätt för stockholmarna att följa sina idéer och dem ska få snabb återkoppling. Det är bra att staden tydliggör för medborgarna att vi arbetar med ständiga stadsförbättringar och gärna via medborgarförslag. Det är även bra att medborgarförslagen som blivit verklighet dokumenteras och kommuniceras.

Närmiljön och stadsmiljön är viktig för Familjebostäders hyresgäster och bolaget ser det som en naturlig del i det kontinuerliga förbättringsarbetet att utveckla de idéer som kommer in. Med ovanstående synpunkter som grund ser Familjebostäder sammanfattningsvis positivt på de vägledande principerna för prioritering av idéer.

Magdalena Bosson
Verkställande direktör

Svar på remiss avseende riktlinjer för idéburen stadsutveckling

Micasa Fastigheter har fått rubricerat ärende på underremiss av Stockholms Stadshus AB för yttrande senast 2013-12-02.

Remissvaret kommer att anmälas i Micasa Fastigheters styrelse.

Ärendet

Stadsledningskontoret har på uppdrag av kommunfullmäktige tagit fram riktlinjer för idéburen verksamhet. Tanken är att riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer i dialog med nämnder och bolag tas tillvara.

Micasa Fastigheters synpunkter

Micasa Fastigheter vill med anledning av remissen lämna följande synpunkter.

Micasa Fastigheter ansluter sig till förslaget om riktlinjer för idéburen stadsutveckling. Bolaget vill särskilt lyfta att det är viktigt att en återkoppling sker till de stockholmare som engagerar sig i processen att förbättra staden. Genomförda medborgarförslag bör också uppmärksammas för att stimulera till ett ökat engagemang och en känsla av delaktighet hos stockholmarna.

Micasa Fastigheter har redan idag många kanaler där kunder, hyresgäster och intresserade stockholmare kan delge bolaget sina idéer. Det är i dialogen med bolagets intressenter som mycket av det arbete som gjorts och kommer att göras framöver tar sin utgångspunkt. För Micasa Fastigheters del är ökad trygghet och försköning av närmiljön honnörsfrågor som bolaget ständigt har på agendan.

Med vänlig hälsning

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Patrik Emanuelsson

Remiss: Riktlinjer för idéburen stadsförbättring dnr 319-754 2013

Med anledning av rubricerad remiss får Stockholmshem anföra följande.

Förslaget

Stadens riktlinjer för idéburen stadsförbättring är framtagna på uppdrag av kommunfullmäktige och ska gälla alla stadens nämnder och bolag. Riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer kan resultera i konkreta förbättringar av stadsmiljön.

Riktlinjerna anger att befintliga och nya kommunikationskanaler ska användas för att uppmuntra stockholmarna att komma med idéer. Riktlinjerna innehåller även vägledande principer för prioritering av idéer, finansiering och uppföljning.

Stockholmshems synpunkter

Att ta tillvara stockholmarnas idéer ser Stockholmshem som oerhört viktigt för att få nöjda hyresgäster. I den nya lagen för allmännyttan betonas också vikten av hyresgästernas boendeinflytande, vilket gör boendedialoger till en naturlig del av bolagets verksamhet.

Stockholmshem bedriver en rad projekt med detta syfte. Dels arrangerar Stockholmshem tillsammans med andra kommunala förvaltningar och bolag boendedialoger, dels driver Stockholmshem egna projekt som har som utgångspunkt att förverkliga boendes idéer.

Det mest omfattande idébruna stadsförbättringsprojektet som Stockholmshem bedriver just nu är Hållbara Hökarängen. Projektet bygger på synpunkter och initiativ från de boende och verksamma i området. Genom nya mötesformer och aktiviteter har Stockholmshem i Hökarängen lyckats nå grupper som kanske inte vanligtvis för fram idéer om stadsförbättringar. Exempel på åtgärder som genomförts i Hökarängen och i andra stadsdelar är utveckling av närcentrum samt stads- och biodling.

Stockholmshems erfarenhet är att ett framgångsrikt arbete förutsätter en välfungerande kommunikation med boende och att det ofta krävs nya kanaler för att nå fram. Därför uppskattar bolaget att kommunikation ägnas särskild uppmärksamhet i riktlinjerna.

Med utgångspunkt från erfarenheterna från de genomförda boendedialogerna kommer Stockholmshem under 2014 att utveckla en strategi för hyresgästinflytande och vidareutveckling av dialogmetoder, där de traditionella möten med lokala

hyresgästföreningarna utgör en av flera metoder. Vi ser fram emot att ha riktlinjerna för idéburen stadsutveckling som grund för detta arbete.

Stockholmshem kan sammanfattningsvis konstatera att riktlinjerna för idéburen stadsutveckling ligger i linje med bolagets arbete.

Med vänlig hälsning

AKTIEBOLAGET STOCKHOLMSHEM

Ingela Lindh

REMISS AV RIKTLINJER FÖR IDÉBUREN STADSFÖRBÄTTRING

Ärendet

Stadens verksamheter tar löpande emot idéer och förslag från stockholmarna om hur stadsmiljön kan förbättras.

I kommunfullmäktiges budget 2013 för Stockholms stad har kommunstyrelsen getts i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur så kallad idéburen stadsförbättring ska kunna implementeras i stadens nämnder och styrelser.

Målet med idéburen stadsförbättring är att använda stadsrummet mer genom att staden öppnar upp förbisedda delar av stadsmiljön och fastigheter för utvecklingsprojekt eller tillfällig användning i begränsad skala.

De framtagna och remitterade riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer i dialog med berörda nämnder och bolag tas tillvara. Riktlinjerna avses gälla alla stadens nämnder och styrelser.

Stockholm Stadshus AB har remitterats rubricerade ärende som i sin tur under-remitterat ärendet till Bostadsförmedlingen för synpunkter. Detta yttrande har inte varit föremål för behandling i bolagets styrelse, men kommer att anmälas i efterhand.

Bostadsförmedlingens synpunkter

Bostadsförmedlingen ser, inom ramarna för sin verksamhet, sig inte direkt berörd av förslaget men är positiv till att dialogen om stadens stadsmässiga utveckling ges tydliga former för denna typ av mindre projekt. Bolaget har inget att erinra mot de riktlinjer som föreslås.

Lena Larsson Daag
VD

Med anledning av Ert brev ” Riktlinjer för idéburen stadsförbättring” med begäran om synpunkter kring vad som framförs i remissen, kan följande anföras.

Stockholm Vattens synpunkter

Stockholm Vattens verksamhet är i stort sett helt styrd utifrån lagstiftning, föreskrifter, vattendomar och avtal. De lagar som styr vår verksamhet är bland annat lagen om allmänna vattentjänster (VA-lagen), drickvattenkungörelsen (livsmedelslagen), Miljöbalken och vattendirektivet samt Plan- och bygglagen vid exploateringar.

Stockholm Vatten har i princip inget att erinra mot Stadsledningskontorets förslag till beslut om ”Riktlinjer för idéburen stadsförbättring”, men de idéer, förslag, som tas emot måste uppfylla gällande lagstiftning, föreskrifter, vattendomar och avtal. Idéer och förslag handläggs och bedöms således på samma vis som befintliga förslag till projekt till budget.

Vid idéer, förslag, som berör allmänna ytor, områden, måste alltid Stockholm Vatten kontaktas. Stockholm Vatten har ett stort antal markförlagda VA-system som ej är synliga eller finns markerade på kartor över områden. Det kan vara sekretessbelagda (hemliga) större tunnelsystem, avloppskulvertar och huvudvattensystem eller mindre markförlagda VA-system som mer direkt distribuerar dricksvatten till respektive avleder avlopp (spillvatten och dagvatten) från anslutna kunder (abonnenter).

Med vänliga hälsningar

Stefan Rosengren

Mulatu Debebe

Remiss angående Riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Bakgrund

Stockholms Stadshus AB har den 12 november 2013 översänt ovanstående remiss för besvarande till senast den 2 december 2013.

Bakgrunden till förslaget om riktlinjer för ”idéburen stadsförbättring” är att staden genom sina nämnder och bolag bedriver många olika verksamheter och att dessa verksamheter dagligen tar emot idéer och förslag från stockholmarna om hur man kan förbättra sin närmiljö. Målet med idéburen stadsförbättring är att använda stadsrummet mer, genom att staden öppnar upp förbisedda delar av vår gemensamma stadsmiljö och fastigheter för utvecklingsprojekt i begränsad skala. Riktlinjerna har utformats utifrån detta förhållningssätt.

Riktlinjerna ska vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer i dialog med berörda nämnder och bolag tas tillvara. Följande principer föreslås vara vägledande vid beslut om idéburen stadsförbättring:

Projekten ska:

- Bidra till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål.
- Genomföras inom ansvarig nämnds eller bolags ordinarie budget eller med stöd av extern finansiering.
- Utveckla förbisedda delar av den gemensamma stadsmiljön och fastigheter.
- Komma som idé från stockholmarna eller i dialog med stockholmarna.
- Bidra till ökad trygghet, försköning eller göra staden mer upplevelserik, eller skapar nya levande mötesplatser.
- Vara nydanande. Med nydanande menas ny verksamhet eller nytänkande för att förbättra, aktivera eller levandegöra offentliga platser eller lokaler. Projekten ska kunna spridas till övriga delar av staden.
- Vara tydligt avgränsade i tid och budget.
- Beslut om projekt ska prioriteras utifrån genomförande av andra projekt.
- Planeras, genomförs, följas upp och redovisas i enlighet med ansvarig nämnds interna rutiner.

Stockholm Hamn AB:s synpunkter

Stockholms Hamnar ser positivt på att i ökad omfattning ta tillvara idéer och förslag från stockholmarna för att åstadkomma en bättre stadsmiljö. Det är som stadsledningskontoret väl beskriver viktigt att rutiner och processer finns i förvaltningar och bolag

som är ett stöd för en utveckling av ”idéburen stadsförbättring”. De riktlinjer som föreslås kan väl fungera som vägledning för förvaltningar och bolag.

Redan idag finns flera goda exempel på hur bolag och förvaltningar arbetar med medborgardialog och även ambitioner att fånga upp goda idéer i stadsutvecklingsfrågor. Sedan stadsdelsnämnderna infördes 1997 har systemet med ”medborgarförslag” funnits som inneburit att medborgarna på öppna möten har kunnat lämna in förslag som rör stadsdelen, en stor andel av förslagen har handlat om trafik- och stadsutvecklingsfrågor. Förslag som inte kan beslutas i stadsdelsnämnden har då översänts till berörd förvaltning eller bolag för beredning.

Även det omfattande samrådsförfarandet som regelmässigt sker när planer utarbetas, för att ge medborgarna möjlighet till insyn och påverkan, är av stor betydelse för en god utveckling av stadsmiljön och för att medborgarna skall kunna påverka på ett konkret sätt.

Stockholms Hamnar har en tradition av omfattande kommunikation med Stockholmarna där ambitionen också funnits att ta tillvara goda förslag från medborgarna. Stockholms Hamnar har även fått internationella pris för detta, ett 1:a pris år 2011, med ESPO Award (European Sea Ports Organisation) och ett 2:a pris år 2013, från organisationen IAPH (International Association for Ports and Harbors). Prisen var för Stockholms Hamnars kommunikation och dialog kring hamnens roll och funktion i staden. Särskilt lyftes fram Stockholms Hamnars öppenhet och tillgänglighet i dialogen med medborgarna.

Stockholms Hamnar har även utvecklat arbetat med medborgardialog via webbplatsen, facebook, kryssningsapp, twitter och nyligen även via instagram. Även ”öppet hus” sker med jämna mellanrum, för presentation och dialog kring de stora utvecklingsprojekt som sker i hamnarna. Regelbundet genomförs också ett stort utåtriktat arrangemang, Hamnens Dag, med tiotusentals besökare, där olika verksamheter kopplat till sjöfarten i Stockholm visas upp men där också en omfattande dialog med Stockholmarna sker kring hamnens framtida roll i staden och i stadsmiljön.

Förslag

Styrelsen föreslås besluta

att som svar på remissen åberopa upprättat tjänsteutlåtande
att omedelbart justera ärendet

Stockholm den 18 november 2013

Johan Castwall
VD

Gun Rudeberg
Bolagsjurist och Chef Juridik och Samhälle

Remissvar ”Riktlinjer för idéburen stadsförbättring”

Stockholm Parkering mottog 2013-11-12 en remiss från Stockholms Stadshus AB gällande ” Riktlinjer för idéburen stadsförbättring”, 319-754/2013.

Stockholm Parkering har valt att lämna följande synpunkter

Stockholm Parkering ser positivt på idéburen stadsförbättring där stockholmarna ges möjlighet att påverka sin närmiljö.

Av de närmare 240 anläggningar och 1 200 ytor som bolaget sköter är det endast 29 som bolaget äger själva. I alla övriga fall är bolaget beroende av fastighetsägaren/uppdragsgivaren om annan verksamhet ska bedrivas än parkering. I många fall är även parkeringsplatserna uthyrda. Det finns även restriktioner för hur många personer som får befinna sig i garagen och vad som får förvaras där ur bl a brandsäkerhetssynpunkt.

Det är därför naturligt att fastighetsägaren tar ansvaret och beslutet om de parkeringar de äger ska ingå i ”idéburen Stadsförbättring”. Om fastighetsägaren så beslutar kommer vi givetvis underlätta dess genomförande.

Christian Rockberger
VD

Stadsledningskontoret formulerar i sitt förslag till riktlinjer att målet för idéburen stadsförbättring ska vara att använda stadsrummet mer och bättre genom att förbisedda delar av stadsmiljön men även fastigheter ska kunna tas i anspråk för projekt i begränsad skala. Detta ska uppnås genom att stadens nämnder och bolag tar tillvara relevanta förslag från medborgarna och det är därför viktigt att staden agerar enhetligt. I förslaget formuleras vidare 9 vägledande principer för prioritering av idéer. Bland annat sägs att projekten ska vara tydligt avgränsade i tid och budget, de ska vara nydanande, bidra till ökad trygghet, försköning och skapa levande mötesplatser och de ska komma som idé från medborgarna eller i dialog.

Stockholms Stadsteater AB bedriver i Kulturhuset Stadsteatern en publikintensiv verksamhet. Samtliga konstnärliga uttryck som finns i huset är relevanta och intressanta i de sammanhang som diskuteras i förslaget. Att i dialog med publiken tillskapa projekt begränsade i tid och rum är en utmanande och spännande tanke som öppnar nya möjligheter inte minst till konstnärlig utveckling. Stockholms Stadsteater AB ställer sig därför positiva till grundtanken med idéburen stadsförbättring och även till de riktlinjer som formuleras.

Stockholms Stadsteater AB
2013-11-25

Benny Fredriksson
VD

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Bakgrund

Rotel I har remitterat aktuell remiss till koncernledningen. Koncernledningen har i sin tur skickat remissen till bland annat SGA Fastigheter med begäran om synpunkter kring vad som framförs i remissen.

I kommunfullmäktiges budget 2013 för Stockholms stad ges kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur idéburen stadsförbättring ska kunna implementeras i stadens nämnder och styrelser.

Ärendet

Idéburen stadsförbättring kan innebära att förslag kommer fram från nämnder och styrelser i dialog med stockholmarna. Det betyder att stockholmarna ges en ökad möjlighet att påverka sin närmiljö. Stadsledningskontoret har kartlagt vad idéburen stadsförbättring är, vilka exempel som finns både i Stockholm och i vår omvärld och hur man hanterar medborgarförslag i andra städer. Stadsledningskontoret har även tagit fram riktlinjer som preciserar hur stadens nämnder och bolagsstyrelser ska uppmuntra stockholmarna i sin kommunikation att komma med förslag till idéburen stadsförbättring.

Stadsledningskontoret menar att idéburen stadsförbättring är förslag som förväntas öka nyttan för fler medborgare och som bidrar till ökad trygghet, försköning eller gör staden mer upplevelserik. Projekten ska vara nydanande och avgränsande i tid och budget.

Stockholms stad ska i möjligaste mån sträva efter gemensamma rutiner för hur idéer tas emot, bedöms, utförs och följs upp.

Riktlinjerna föreslås gälla alla stadens nämnder och styrelser.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom SGA Fastigheter.

SGA Fastigheters synpunkter och förslag

SGA Fastigheter anser att idéburen stadsförbättring är bra och kan berika staden på flera sätt. Genom att erbjuda medborgarna ett alternativ till den ordinarie demokratiprocessen skapar man närmare kontakt med boende och verksamma inom ett visst område.

Delaktighet och en känsla av att kunna påverka sin närmiljö på ett snabbt och effektivt sätt är en av de stora fördelarna med den här typen av direktdemokrati vilket idéburen stadsförbättring är ett exempel på. Medborgarförslag har i olika former förekommit

tidigare inom Stockholms stad. Järvaandan inom Järvalyftet är ett sådant exempel där idéer tas om hand och omsätts i praktiken.

SGA Fastigheter anser även att det är bra att stadsledningskontoret har tagit fram riktlinjer och rutiner för hur idéerna tas emot, bedöms, utförs och följs upp.

Det är viktigt att denna möjlighet kommuniceras till medborgarna så att fler kan välja att lämna idéer om hur de vill att deras närmiljö ska utformas.

SGA Fastigheter AB

Mats Grönlund

Remissvar över förslag till Riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Koncernledningen Stockholms Stadshus AB har remitterat förslag från Stadsledningskontorets (SLK) *Riktlinjer för idéburen stadsförbättring daterat 2012-09-10* till S:t Erik Markutveckling AB för yttrande senast 2013-13-02.

Ärendebeskrivning

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring är framtagna av SLK på uppdrag av kommunfullmäktige. Riktlinjerna skall vara ett stöd i arbetet med att säkerställa att stockholmarnas idéer i dialog med berörda nämnder och bolag tas tillvara. Stockholmarna ska ges möjlighet att påverka sin närmiljö. Detta kan ske genom ett bättre tillvaratagande av de outnyttjade eller vilande resurser som staden förfogar över. Initierade projekt skall rymmas inom ansvarig nämnds eller bolags ordinarie budget och skall vara tydligt avgränsade i tid.

Synpunkter

S:t Erik Markutveckling har i uppgift att äga, förvalta och utveckla fastigheter i syfte att främja Stockholms utveckling och stadens förmögenhetsförvaltning. För närvarande äger bolaget fastigheter i stadsutvecklingsområdena Ulvsunda och Slakthusområdet. Genom dessa "Riktlinjer för idéburen stadsförbättring" ges ett tydligt budskap till förvaltningar och bolag att i positiv anda pröva initiativ från stockholmarna. De "Vägledande principerna för prioritering av idéer" är användbara och ett bra stöd i den löpande verksamheten.

SLKs framför att staden, så långt det är möjligt, ska sträva efter gemensamma rutiner för hur idéer tas emot, bedöms, utförs och följs upp. Mot bakgrund av bredden i stadens verksamheter anser S:t Erik Markutveckling att det många gånger är svårt att hantera stockholmarnas idéer efter gemensamma rutiner. Olika idéer inom ett brett fält initieras av enstaka eller grupper av stockholmare och dessa tas sedan emot och hanteras inom en del eller olika delar av staden. Det förefaller mest sannolikt att ett mer situationsbaserat arbetssätt kan och bör tillämpas. Arbetssättet beror även av vilka nätverk medarbetare inom respektive enhet inom staden har. Däremot är själva budskapet att i positiv anda pröva initiativ från stockholmarna viktigt. Och naturligtvis kan en uppföljning ske på ett gemensamt sätt.

I S:t Erik Markutvecklings arbete med att utveckla sina fastigheter ingår dialog med hyresgäster och deras kunder som ett naturligt inslag i vardagens arbete. Den typ av tillfälliga projekt som avses i arbetet med idéburen stadsförbättring som exempelvis att upplåta outnyttjade lokal- och markresurser för fritids- och idrottsverksamhet har varit aktuellt hos S:t Erik Markutveckling. Likaså projekt av mer permanent karaktär, som

initierats av stadens invånare, t ex upprustning av anslutande gångvägar, förbättrad belysning. Bolaget har vidare en kontinuerlig dialog med bl.a. idrottsförvaltningen, exploateringskontoret och stadsdelsförvaltning i syfte att fånga upp medborgarnas idéer och behov.

För att fånga upp och lotsa Stockholmarnas goda idéer krävs en god kunskap om stadens förvaltningars och bolags olika verksamheter. Inom S:t Erik Markutveckling arbetar vi för att ha väl upparbetade nätverk inom i staden samt en god förståelse för alla stadens verksamheter.

Marie Wallhammar

Svar på remiss ang. "Riktlinjer för idéburen stadsutveckling", dnr 319-754/2013.

Stockholm Business Regions (SBR) förslag till beslut

Stockholm Business Region överlämnar följande tjänsteutlåtande som svar på remiss ang. "Riktlinjer för idéburen stadsutveckling", dnr 319-754/2013.

Ärendet anmäls som ett kontorsyttrande på styrelsens sammanträde den 4 februari 2014.

Olle Zetterberg

Anna Gissler

Sammanfattning

Idéburen stadsutveckling är något som även stadens företagare borde kunna bidra till. SBR anser att näringslivets goda idéer och förslag ska tas tillvara på samma sätt av staden och bidra till en idéburen stadsförbättring.

Bakgrund

Stockholms Stadshus AB har till Stockholm Business Region (SBR) översänt förestående remiss "Riktlinjer för idéburen stadsutveckling", dnr 319-754/2013 för synpunkter. Svar på remissen ska vara Stockholms Stadshus AB tillhanda senast den 2 december 2013.

I kommunfullmäktiges budget 2013 för Stockholms stad (dnr 111-636/2012) ges kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur idéburen stadsförbättring "tactical urbanism", ska kunna implementeras i stadens nämnder och styrelser. Ärendet är berett av stadsledningskontorets förnyelseavdelning efter samråd med berörda verksamheter.

Idéburen stadsförbättring är förslag som förväntas öka nyttan för fler medborgare och som bidrar till ökad trygghet, försköning eller gör staden mer upplevelserik. Projekten ska vara nydanande och avgränsade i tid och budget.

De föreslagna riktlinjerna ska precisera hur stadens nämnder och bolagsstyrelser ska uppmuntra stockholmarna i sin kommunikation att komma med förslag till idéburen stadsförbättring. Riktlinjerna ska även beskriva hur stockholmarnas idéer ska beslutas och finansieras. Riktlinjerna föreslås gälla alla stadens nämnder och styrelser.

SBRs synpunkter

SBR anser att idéburen stadsutveckling är en modern och positiv företeelse som bidrar till en flexibel och organisk stad. Dock vore det lämpligt att staden även hade riktlinjer för hur företagares goda idéer och förslag ska tas tillvara och bidra till en idéburen stadsförbättring.